

**DEMONI IZ
DJEČAKOVE
GLAVE**

Dva demona iz dječakove glave, njegove "prijatelje", dojmljivo igraju Milica Manojlović i Pjer Meničanin, kojima je Petrarre Hrašćanec osmislila slikovite kretnje, a oni su ih nadogradili nadahnutim scenskim govorom i koncentriranom mimikom

CRNA MATI ZEMLJA Premijera predstave Dore Ruždjak Podolski u ZeKaeM-u

Komad snažne energije i čiste nepatvorene tuge

PIŠE
**TOMISLAV
ČADEŽ**

Črna mati zemla Kristiana Novaka mračan je i slojevito napisan roman, kakvih nemamo mnogo, pogotovo ne u današnje vrijeme, kad ozbiljnih prozaika mladih od četrdeset godina gotovo i nemamo. Po svom tonu, radnji i životnoj filozofiji kao da je izašao iz mađarske književnosti, u kojoj je motiv dječaka što odrasta u okrutnom svijetu gotovo konvencija.

Crna majka zemlja predstavlja istodobno i život i smrt, više ovu drugu. Privlači dakako najprije odrasle a oni "zarazu" prenose na djecu.

Dora Ruždjak Podolski oživjela je Novakov pripovjedni svijet vjerodostojno: svakodnevnica u medimurskom

selu početkom devedesetih godina prošloga stoljeća krije mrak međuljudskih odnosa, ono što među njima preostaje nakon dela i služenja penz - grubost, zavist, zalupanost, endemska nepovjerljivost prema drugačijem, seoski fašizam, strah od budućnosti. Uspjela dramatizacija Tomislava Zajeca udarila je temelj za ozbiljnu kazališnu igru. Veoma opširan roman nije ovdje ni "skraćen" niti "probran" nego je, rekao bih, destiliran tako da se odvoje kazališno upotrebljivi motivi, situacije i odnosi. Redateljica je pronašla uvjerljiv osnovni ton predstave: tugu pogonjenu bijesom, agresiju kamufliranu brigom.

Glavnog antijunaka, dječaka Matiju, igra Adrian Pezdirc. Uloga nije laka, jer ga igra kao odraslog protagonista i, mnogo dulje, dok je bio dječak u nižim razredima osnovne škole. Kao tridesetjednogodišnji muškarac on je posve

zakopčan, pati od amnezije i ne može ostvariti bliske odnose s ljudima. Zato mu propada veza, a on je nemoćan da išta poduzme. Kao dječak on je inteligentno, osjećajno, toplo biće, mala duša koju je očeva smrt toliko pogodila da je trajno odbija prihvatiti. Ostavši s majkom, bakom, sestrom, živi na rubu siromaštva, prezren u školi, zadnji u redu. Djeca mu se rugaju, kao i odrasli; medimursko Ružno Pače kojem lome srce dok se rađa nova država a druga-rica postaje učiteljica...

Pezdirc igra odraslog Matiju pomalo nervozno i prestrašeno, ali nije nešar-

Uspjelom dramatizacijom opširnog romana Kristiana Novaka Tomislav Zajec udario je temelj za ozbiljnu kazališnu igru

mantan. Kao dječak odličan je, pažljiv, nenametljiv. Dado Čosić pak izvrsno igra njegova školskog druga, susjeda Franca, dječaka što će se ubiti prije desetog rođendana, pošto ga roditelji raspikuće, alkoholičari, ostave u šapama mjesnog nogometnog trenera i silovatelja djece. Matija će i za njegovu smrt kriviti sebe, kao što će cijelo selo uskoro pomisliti da je dječak vještac i da je on, na nedokučiv način, odgovoran za čak osam samoubojstava koje su poduzeli mještani u razdoblju od svega nekoliko mjeseci.

Slab sam na kajkavski jezik, pogotovo ovakav jedan melodiozan mjesni govor s Mure kakvim govore Novakovi likovi, jer nosi u sebi jednu štokavici nedostupnu suptilnost skrivanja i pokazivanja osjećaja, slikovitost mraka rekao bih. Glumci ne barataju s njim idealno, odnosno nismo uvijek čuli što govore i nisu uvijek konzistentni, ali ne toliko da bi narušili cjelinu predstavljanja.

Scena Stefana Katunara pokriva simultano sva mjesta radnje i otvara prostor za raskošan scenski pokret Petre Hrašćanec. Kostimi Doris Kristić jesu cijela jedna socijalna studija, u kojoj je svaki akter označen i socijalno ali i karakterno. Skladatelj Stanko Kovačić oživio je specifičnu tugu života uz rijeku, a oblikovatelj rasvjete Aleksandar Čavlek dao je ogoljenu i depresivnu atmosferu. Urša Raukar izvanredno igra dječakovu Baku, donijevši lik veoma stare ali žilave žene mimo ikakvog pretjerivanja. Oduševio me kajkavski Dubrovkinje Doris Šarić Kukuljice, koja s mnogo topline i istrajnosti igra dječakovu Majku. Nataša Dorčić lako se, rekao bih neprimjetno, također transformira u nešto stariju djevojčicu, dječakovu Sestru.

Dva demona iz dječakove glave, njegove "prijatelje", dojmljivo igraju Milica Manojlović i Pjer Meničanin, kojima je Petra Hrašćanec osmislila slikovite kretnje, a oni su ih nadogradili nadahnutim scenskim govorom i koncentriranom mimikom. Izvrsna je i Suzana Nikolić kao Učiteljica, a odličnu ulogu napravio je i Danijel Ljuboja kao treber pedofil Mladen Horvat. Čak su mu i umetke za frizuru "fudbalerku" ugradili. Dobro je odigrala i Mia Biondić Matijinu djevojku Dinu, koja ga ostavlja. Ukratko, dvoipolstana predstava snažne energije i nepatvorene tuge. 51